

ÉRDEKES

dolgokat tud meg az ember olykor, ha utána kell járnia valaminek. Dolgokat, amelyekről eddig halvány fogalma sem volt és a dolgok magyarázatát, amely leglédrecesebb álmában sem jutathatott volna eszébe.

Ugy kezdődött, hogy vita támadt köztem és derék házigazdám között a kapukules körül. Házigazdám új ember az életben. Személyesen nincs és nem volt még szerepsének egymáshoz, a vita levelezés és üzengetés formájában folyt közöttünk. Azzal indult, hogy kapukulesot kértem tőle. Hivatkoztam a foglalkozásomra, amely arra kényszerít, hogy éjszakáim első felét otthonomtól távol töltsöm és valamilyen módon többször is átkerüljek a bezárt kapun akár a házmester kapunyitogató szolgálatának igénybevételével, akár a kért kapukules segítségével. Borzadok a házmesterre várakozás gondolatától is, ezért vetemedtem arra a hallatlan merényletre, hogy kapukules engedélyezéséért folyamodjak a lakásomat magában foglaló ház urához.

— Nem áll módomban — írta a háziúr és hozzáfűzte ehhez a negatívumhoz a maga indoklását. Hogyhát sok a lakó, precedens lenne az én kapukulesom, viszont meg fogja szüntetni a már meglévő precedenseket is. Mert vannak ilyenek.

A napi háromszor-négyszer való csemetetés elég költséges passzió, ezért megkérnyéztem a házmestert: Állapodjunk meg valami méltányos havi pauszáléban — mondtam neki.

Főlényesen vonogatta a váliát. Azt ajánlotta, fizessenek annyit, mint amennyi a megtörtént kapunyitások után a tarifa szerint járna.

Kicsit bosszantott a dolog és elhatároztam, hogy utánajárok. Illetékes helyen tudakolom meg, jogom van-e kapukules igénylésére és ha nincs jogom, mennyi vámat kell esetről-esetre fizetnem a házmesternek, aki nehéz kapuval rekeszt ki a lakásomból, vagy rekeszt abba bele.

(Ezt különben képtelen vagyok megérteni. Polgári mentalitásom mindig meghökken, ha szembekelek a problémával: miféle erkölcsi alapja lehet annak a jognak, amely a kapunyitó, vagy kapuzáró házmester formájában áll közém és a magántulajdonomat képező, mert rendesen fizetett lakásom közé és csak a tenyerébe hullajtott obulusok ellenében bocsájt át az általa megvont vámbatáron. Sokat töprengtem már a kérdés felett és soksz hajlamos voltam ezt a házmesterkedést személyes szabadságom korlátozásának, a hazameneteli, vagy a hazulról való eltávozási jog jogtalan korlátozásának tekinteni.)

Szóval elballagtam Illetékes Helyre, ahol föllapozták a szabályrendeleteket, kikeresték a paragrafusokat és közölték fölvilágosítás-ként a következőket:

A háztulajdonos nem köteles kapukulesot adni a lakónak. A szabályrendelet ugyan nem tiltja a kapukules-adást, de nem is rendeli el kifejezett formában. A háziúr adhat kapukulesot, ha akar, de ha nem akar, ha „nem áll módjában,” akkor nem kell adnia.

— Mi ennek az oka? — kérdeztem csudálkozva —, hiszen a modern külföldi államokban a kapukules együttjárója a lakásnak. Így van ez Párisban, Londonban, Bécsben...

— Igaz — mondja az Illetékes Hely —, bár a házigazdák kapukulesmegtagadási joga éppen Bécsben gyökeredzik. Mária Terézia idejéből való. Akkor az volt a magyarázata, hogy ellenőrizni kell a lakosságot, meg kell figyelni, hogy ki melyik házba jár, vigyázni kell, nehogy valamelyik polgári lakásban összezejőjenek a békétlenek és konspiránsok a Habsburgok ellen... Az uccák, a terek, az erdők, a mezők, a hegyek és a völgyek rendjére vigyázhatnak a rendőrök és a csendőrök, de minden egyes lakásba csak nem dughatja be a maga emberét a bécsi kamarilla, a Cabinet Noir. A kamarilla és a Cabinet Noir korszaka régen elmúlt, elmúlt a Habsburgok uralma is, de a kapukules-tízlom, ha nem is imperatív formában, de mint a háztulajdonosok diszkrecionális joga, fennmaradt. Ha nem

is Bécsben, de itt nálunk. Bécs és Auszria már régen lerázta magát a kapukules-igát, de mi fentartottuk, vállaltuk továbbra is, a Mária Terézia korának sötét emlékeként.

Igy tehát, ha stilszerűek akarnánk lenni, akkor zsandárruhába kellene öltöztetnünk minden házmestert, akinek kutató, figyelő szeme ránkmered éjszakánként a lezárt kapu kémlelőablakán keresztül, mintha csak a konspiráció vágyát akarná kivallatni lelkünk legtitkosabb rejtekeiből.

— Pedig olyan könnyű lenne kiirtani ezt az őskori esőkevényt az életünkéből — mondta végül az Illetékes Hely —, csak módosítani kellene a lakbérleti szabályrendeletet.

Most kell megszerezni a szegedi színház számára a „Nemzeti Színház” jellegét

Dr. Szivessy Lehel nyilatkozata a Délmagyarország színház-politikai ankéiján

(A Délmagyarország munkatársától.) Általános figyelmet keltettek azok a nyilatkozatok, amelyek a Délmagyarország hasábjairól hangzottak el a szegedi Nemzeti Színház és a szegedi opera kérdéséről. Most dr. Szivessy Lehel kormányfőtanácsosnak érdekes nyilatkozatát közöljük:

— A kultúra és színház kérdésében folyamatban levő problémáról az a véleményem — mondotta Szivessy —, hogy a jó, jobb és legjobb színház kérdése nemcsak művészi, de egyben gazdasági probléma is. Jó gazdasági viszonyok között jó előadásokat tud a színház nyújtani, mert van publikuma, amely a színházat látogatja. Rossz gazdasági viszonyok idején még nagyobb tevékenységet kell kifejtenie, mert a pénztelen közönség csak akkor látogatja a színházat, ha a pénzért megfelelő ellenszolgáltatást kap. Nem szabad arról sem megfeledkezni, hogy a mozi állandóan növekvő versenyt támaszt a színháznak. Ma már olyan művészi, irodalmi világsikereket jelentő darabokat játszik a mozi, amely bizony nagy közönséget von el a színházról, de viszont az a verseny, amelyet a mozi támaszt a színháznak, — kötelezi a város közönségét, hogy a színházat a kultúra középpontjába helyezze. Magam is úgy vélem, hogy a színház ujjaélesztésének időpontja most érkezett el. Szeged városában a gazdasági fellendülés hatása ugyan nem nyilvánult meg abban a mértékben, amely mértékben a főváros egyes gazdasági rétegeiben már látható, de nem kétkedem abban, hogy a javulás konturjai a közeljövőben már mutatkozni fognak.

Most kellene tehát a Nemzeti Színház jellegét és ezzel együtt járó támogatást megszerezni.

— Nem címre gondolok. A cím lehet szép és hangzatos, de nem jelent kulturális és gazdasági fellendülést, viszont kívált olyan kötelezettségeket, amelyeknek eleget is kell tenni. Arra gondolok, hogy a kultuszminisztérium egyenes támogatása mellett olyan szoros együttműködést kellene a Nemzeti Színházzal és esetleg az Operával is biztosítani, amely a város mai súlyával, kulturájával és egyetemi városi színvonalával összhangzásba kerül.

— Végül ezt az alkalmat felhasználom arra is, hogy felhívjam a város közönségének érdeklődését az év nyarán Budapesten összeülő eucharisztikus kongresszusra. Erről a kérdésről már beszéltem Pálffy József polgármester úrral is. Szerettem volna, ha a szabadtéri játékok időpontját össze lehetett volna egyeztetni a budapesti eseményekkel, mert hihetetlen tömegek fognak Budapestre zarándokolni az idén és nagyon jó volna, ha ugyanakkor olyan kulturális egyhá-

Dehát mit tegyen a szegény lakó, ha nem módosítják. Kénytelen magára haragítani a házmestereket, mert sovány bukszájából nem telik a gavallérkodásra és muszájból ragaszkodik a szabályrendelet kapupénz-tarifájához. Ez a tarifa pedig úgy szól, hogy ha be is csukják kilenckor a kaput, a házmesternek csak tíz után jár kapupénz, még pedig tíz fillér, éjjel után pedig husz fillér járna neki, de csak attól, akit foglalkozása nem kényszerít éjszakai munkára. Ezekről éjjel után is csak tíz fillér jár. Akkor is, ha a kapuzáró házmester haragja eloltja a lépcsőházi lámpát még imelőtt a hazasompolygó lakó elérné lakásának ajtaját...

—r—6.

Rövidesen megtartják az első elsőtétítési gyakorlatot

Elkészült az elsőtétítési tervvel

(A Délmagyarország munkatársától.) A város házában nagy előkészületek folynak, hogy a légvédelmi gyakorlatokkal kapcsolatban Szegedet elsőtétítsék. A terv szerint egyik éjszaka teljesen elsőtétítik a várost és megtartják az első légvédelmi gyakorlatot. A városi mérnökség már kidolgozta az elsőtétítési tervét, ennek megvalósítása azonban sok akadályba ütközik. Szegeden ugyanis a háztartási és a közvilágítást nem lehet egymástól elválasztani és ha a háztartási villanyvilágítást kikapcsolják, akkor megszűnik a közvilágítás is. Most a mérnökség és a légszuszgyár között tárgyalások vannak folyamatban, hogyan lehetne az elsőtétítési gyakorlatnál a villanyvilágítást úgy kikapcsolni, hogy a fontos üzemeknél ne legyen semmiféle zavar.

Bajok vannak a gázvilágítás megszüntetése körül is. Ha ugyanis a gázvilágítást kikapcsolnák, az esőekben esetleg szivárogná a gáz és ha valahol meggyújtandó, baj történhetne. Ezért a gázszolgáltatást az elsőtétítés idején nem szüntetik meg teljesen, hanem a gáznyomást 40 milliméter nyomásról 10 milliméterre redukálják.

Az elsőtétítés napját még nem jelölték ki a városházán, csak annyi bizonyos, hogy ebben a hónapban sor kerül Szeged teljes elsőtétítésére. Hogy az üzletekben és az üzemekben ne okozzon zavart ez a körülmény, éjjeli 12 óra után kerül sor az elsőtétítésre. Ezzel kapcsolatban rövidesen pontos tájékoztató jelenik meg és ebben kioktatják a közönséget, hogy az elsőtétítés alatt hogyan viselkedjék. A villany és gázvilágítás helyett csak gyertyát, vagy petróleumlámpát szabad az elsőtétítés idején égetni, de az uccára néző ablakokat be kell függönyözni. Aki a rendelkezésnek nem tesz eleget az elsőtétítés idején, az ellen kihágási eljárás indul.